

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БАНК-МОЛИЯ АКАДЕМИЯСИ

МАГИСТРИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИНГ ТУЗИЛИШИ ВА УНИНГ МАЗМУНИГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР, ДАСТЛАБКИ ВА РАСМИЙ ҲИМОЯНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

(Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси 400 000 – “Бизнес, бошқарув ва ҳуқуқ” билим соҳаси, 410 000 – «Бизнес ва бошқарув» таълим соҳаси таълим йўналишлари магистратура мутахассисликлари учун)

ТОШКЕНТ – 2023

Магистрлик диссертациясининг тузилиши ва унинг мазмунига қўйиладиган талаблар, дастлабки ва расмий ҳимояни ўтказиш тартиби. Услубий қўлланма (Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси 400 000 – “Бизнес, бошқарув ва ҳуқуқ” билим соҳаси, 410 000 – «Бизнес ва бошқарув» таълим соҳаси таълим йўналишлари негизида тайёрланаётган магистратура (MSc) мутахассисликлари учун). – Т.: БМА, 2023. – 32 б.

Тузувчилар: **Турсунов А.С.** – БМА “Ўқув ишлари бўйича проректор в.в.б, и.ф.д.

Элмирзаев С.Э. – БМА “Инвестициялар” кафедраси мудири, и.ф.д., проф.

Ризаев Н.К. – БМА “Бухгалтерия ҳисоби ва аудит” кафедраси мудири, и.ф.д., проф.

Ибрагимов А.Ғ. – БМА “Молия ва молиявий технологиялар” кафедраси доценти, DSc.

Турсунов Ж.П. – БМА “Пенсия ва суғурта иши” кафедраси мудири в.в.б., DSc.

Шаамирова С.К. - БМА “Молия ва молиявий технологиялар” кафедраси мудири в.в.б.

Ушбу услубий қўлланмада магистрлик диссертациясининг тузилиши ва унинг мазмунига қўйиладиган талаблар, дастлабки ва расмий ҳимояни ўтказиш тартиби келтирилган.

Такризчилар: **Абдусаломова Н.Б.** – ТДИУ “Бухгалтерия ҳисоби” кафедраси мудири, и.ф.д., проф.
Авлақулов А.З. – ТМИ, “Аудит” кафедраси профессори, и.ф.д.

Ушбу услубий қўлланма Банк-молия академияси услубий Кенгаши (2023 йил __ сентябраги __-сон мажлиси) да муҳокама қилиниб, нашрга тавсия этилган.

КИРИШ

Бугунги кунда мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар магистратура таълими жараёнини такомиллаштириш, уларни замонавий ёндашувлар асосида ташкил этиш, хорижий таълим муассасалари билан самарали ҳамкорликни йўлга қўйишни тақозо этмоқда.

Олий таълим тизимида, хусусан, Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси магистратурасида кадрлар тайёрлаш тизимини танқидий таҳлил қилиш орқали эртанги кун талабларига жавоб берадиган юқори малакали, рақобатбардош кадрларни тайёрлашда қатор долзарб масалаларнинг тўлиқ ечими ишлаб чиқилмоқда.

Бу жараёнда олий таълим тизимида назария ва амалиёт яхлитлиги, мутахассисликлар кесимида магистрлар тайёрлашда ёндашув тизимлашганлиги, *“фан-таълим-ишлаб чиқариш”* интеграцияни ҳамда илмий ва илмий-педагог, шунингдек тор соҳалар учун ноёб кадрларнинг тизимли тайёрланиши йўлга қўйилиши, олий таълим муассасаларида илмий салоҳият ортишига, иқтисодиёт соҳалари ва тармоқлари малакали мутахассислар билан талаб даражасида таъминлашига омил бўлади. Пировардида Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш йўлга қўйилишига омил бўлади.

Ушбу услубий қўлланма Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси 400 000 – *“Бизнес, бошқарув ва ҳуқуқ” билим соҳаси*, 410 000 – *«Бизнес ва бошқарув»* таълим соҳаси таълим йўналишлари магистратура мутахассисликлари учун мўлжалланган бўлиб, у магистрлик диссертациялари тузилиши ва уларнинг мазмунига қўйиладиган талабларни мувофиқлаштириш, уларнинг дастлабки ва расмий ҳимоялари самарали ва талаб даражасида амалга оширилишига хизмат қилади.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

Кадрлар тайёрлаш миллий моделининг ўзига хос хусусияти таълим соҳасини тубдан ислоҳ қилиш, уни ривожланган демократик давлатлар даражасида, юксак маънавий ва ахлоқий талабларга жавоб берувчи юқори малакали кадрлар тайёрлаш тизимини яратиш ҳисобланади. Ушбу миллий тизимга мувофиқ магистратура олий таълимнинг муайян мутахассислик бўйича бакалавриат ёки махсус олий таълим негизида амалга оширилади.

1.1. Магистрлар тайёрлашга қўйиладиган талаблар

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академиясида магистрларни тайёрлаш улар тегишли кафедралар ва деканатлар билан ҳамкорликда қуйидагиларни: магистрлар тайёрлаш бўйича ўқув жараёнини ташкил этиш ва амалга ошириш, уларга тақдим этилаётган таълим ва ўқитиш сифатини назорат қилишга қўмаклашиш; ўқув-услугий ва илмий-тадқиқот ишлари амалга оширилиши; олий таълим муассасалари барча бўлинмаларининг магистрлар тайёрлаш бўйича фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш; магистрларни ўқитиш ва уларнинг келгусида ишга жойлашиши устидан мунтазам мониторингни амалга ошириш, магистрлар тайёрлаш масалаларини таҳлил қилиш ва улар юзасидан мунтазам равишда ҳисоботлар тайёрлашни таъминлайди.

Магистратура дастури якунланиши «магистр» даражасини берувчи якуний давлат аттестацияси ҳисобланади. Магистр академик даражасига эга бўлган мутахассис илмий-тадқиқот услубиёти, илмий ахборотларни қайта ишлаш ва сақлаш бўйича замонавий технологияларни биладиган чуқур билимли, иқтидорли, рақобатбардош даражадаги касбий кўникмага эга бўлиши зарур, жумладан:

- мутахассислик бўйича мустақил илмий-иждодий, илмий-тадқиқот ва тажриба, илмий-педагогик ва касбга доир фаолиятни юритиши;
- тайёргарлигига мувофиқ, мутахассислик бўйича лойиҳа-конструкторлик, лойиҳа-технологик, олий таълимдан кейин катта илмий ходим-изланувчилар институтида таҳсил олиши;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва улар малакасини ошириш тизимида қўшимча касб таълимни олиши;
- ишлаб чиқаришда бошқарув, шунингдек бакалаврият таълим йўналишига мос бошқа фаолият турлари билан ҳам шуғулланиши мумкин.

1.2. Магистрлик диссертацияларига қўйиладиган асосий талаблар

Магистрлик диссертациясини тайёрлаш жараёнида тингловчи:

- илмий изланишлар олиб бориши, касбий муаммоларни кўра олиши ва уларни ечишнинг умумий усуллари ва йўллари йўрганиши;
- ўқув-тадқиқот давомида олинган ахборотларни матн ёки тасвирлар (чизма, расм) шаклида мужассамлантира олиши;
- танланган мавзунинг долзарблигини асослаши;
- соҳа бўйича ечилаётган илмий масала-муаммо ҳолатини таҳлил қилиши;
- қўйилган масалани ечиш услубларини кўриб чиқиши ва энг самаралисини аниқлаши;
- энг самарали муқобил ечимни илмий жиҳатдан асослаб бериши;
- илмий масала ечимининг натижалари бўйича хулосалар ва таклифларни шакллантириши ҳамда иқтисодиётнинг тегишли тармоқларида қўллаш имкониятларини аниқлаши лозим.

Магистрлик диссертация ишининг мавзуси тегишли мутахассислик кафедраси томонидан ўқитиладиган мутахассислик фанларнинг замонавий даражасига ҳамда Тошкент молия институти илмий-тадқиқот ишлари режаларига мос келиши керак. Магистрлик диссертацияси мавзуси долзарб ва талаба танлаган мутахассислик бўйича аниқ илмий, илмий-амалий масалаларни ҳал қилишга қаратилган бўлиши керак.

Диссертация иши тингловчининг ўқиган тилида (кафедра ёки магистратура бўлими тавсиясига мувофиқ хорижий тилларда ҳам) ёзилиши мумкин. Хорижий тилда бажарилган илмий ишга давлат тилида аннотация илова этилади ҳамда диссертация ҳимояси таржима билан ўтказилади.

Магистрлик диссертациясидаги келтирилган тадқиқот хулосалари ва тавсия қилинган ишланмалар муаллиф томонидан назарий жиҳатдан тўлиқ асосланганлиги яққол кўринадиган даражада диссертация тақдим этилади.

Тингловчи томонидан олиб борилган тадқиқотнинг илмий ва илмий-амалий даражаси таълим дастурига жавоб бериши шарт. Тадқиқот ишининг бажарилиши давомида талаба мустақил равишда илмий-амалий изланиш олиб боришга лаёқатлилиги, ўрганилаётган тадқиқот объектидаги муаммоларни кўра олиши, шунингдек, ушбу муаммоларни ҳал этишнинг илмий усулларни ўзлаштирганидан далолат бериши лозим.

Хулоса қилиб айтганда, магистрлик диссертацияси талабанинг илмий жиҳатдан етуқлиги ҳамда танланган ихтисослиги бўйича чуқур касбий кўникмалари ва тайёргарликка эгалигини намоён қилиши зарур. Магистрлик диссертациясида ўрганиладиган масалаларнинг назарий жиҳатлари, аниқланган муаммоларини, қўйилган илмий ва амалий вазифаларни таҳлил қилиш ҳамда муаммоларни ҳал этишни кўзлаган ҳолда бир-бирига мантикий мос режа тузилади ва шу асосида ёзилади.

Талаба илмий изланиш натижаларини ёритишда банк ишини ташкил қилишнинг ўзига хослигини ҳисобга олиб, чет давлатларнинг тажрибаларини ўзимизда орттирган амалий ютуқларини умумлаштирган ҳолда унинг хусусиятларини, белгиланган муаммоларнинг ечимини топиш йўл-йўриқларини ишлаб чиқади ва бартараф қилиш усулларини тавсия этади.

II. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИ МАВЗУСИНИ ТАНЛАШ ВА УНИ ТАЙЁРЛАШ

2.1. Мавзу танлаш ҳамда магистрлик диссертациясининг иш режасини тузиш ва тасдиқлаш

Тингловчилар ўзи тадқиқот қилмоқчи бўлган илмий иши йўналишини аниқлаши ва кейин илмий раҳбарликка ушбу йўналишда мутахасис бўлган профессор–ўқитувчиларни танлаши керак. Тингловчилар профессор–ўқитувчилар тадқиқот йўналишини Академиядаги тегишли кафедра (деканат) ёки Академия веб-сайтидан текшириб билиб олишлари мумкин. Ушбу босқич тадқиқот методологияси мавзусини танлаш иккинчи семестргача бажарилиши

керак. Илмий тадқиқот методологияси курсининг охирида талаба магистрлик диссертациясини ёзиш учун танлаган мавзу бўйича тадқиқот таклифини тайёрлаши керак. Тингловчи кафедра йиғилишида қатнашиб, танлаган мавзусининг долзарблиги ва тўпланган амалий тажрибаси, мавжуд муаммоларни аниқлай олганлигини асослаб бериши зарур.

Диссертация мавзуси кафедра йиғилишида муҳокама қилинади ва тавсия этилади. Мавзунинг тўғри танланиши изланишнинг муваффақиятли якунланишини таъминлайди.

Тингловчи магистрлик диссертация мавзуси бўйича қатъий қарорга келгач, ўзи томонидан танлаб олинган мавзунинг бириктириш ҳақида Академия ректори номига ариза ёзади (1-илова).

Аризада магистрлик диссертацияси мавзуси тегишли мутахассислик кафедраси мудири ва кафедра аъзолари томонидан келишиб олинган мавзунинг номи буйруққа мувофиқ, тўлиқ ва тўғри ёзиб кўрсатилади. Тингловчига илмий раҳбарни бириктиришда олдиндан тайинланадиган раҳбар билан учрашиш тавсия этилиб, магистрлик диссертацияси мавзулари ва илмий раҳбарларни тасдиқлаш бўйича буйруқ лойиҳасини тайёрловчи тегишли мутахассислик кафедраси мудири томонидан ҳал этилади.

Магистрлик диссертацияси мавзулари тингловчилар ва илмий раҳбарларга бириктирилганлиги тўғрисидаги буйруқ тайёрлангач Академия Кенгаши томонидан тасдиқлангандан сўнг мавзуларнинг номи ва расмийлаштирилиши бўйича бирон-бир ўзгартириш киритиш ёки бириктирилган илмий раҳбарни алмаштиришга рухсат берилмайди. Тадқиқот мавзусини танлагач, тингловчи илмий раҳбарнинг бевосита иштирокида диссертацияни бажариш режасини ишлаб чиқади. Унда илмий тадқиқотнинг боблар ва бўлимларни бажариш муддатлари белгиланади.

Тингловчининг илмий раҳбар билан аввалдан белгиланган кунлар ва соатларда мунтазам равишда маслаҳат соатлари ўтказиб борилади. Маслаҳатлар вақтида талаба томонидан диссертация иши режасининг бажарилиши кўриб чиқилади ва диссертация ишининг бажарилиши муҳокама қилинади. Мазкур муҳокамаларнинг натижалари талабанинг вақтини тўғри тақсимлаш ва диссертацияни тайёрлаш ҳамда ёзишни тезлаштиришга йўналтирилиши керак.

Илмий раҳбар магистрлик диссертацияси иш режасини ишлаб чиқишда иштирок этиш билан бир қаторда бошқа масалаларда ҳам ёрдам беради, жумладан:

а) мавзу бўйича зарур адабиётлар, статистик маълумотлар ва бошқа манбалардан фойдаланишга доир тавсиялар бериш;

б) диссертация мавзуси бўйича мунтазам суҳбатлар ва маслаҳатлар ўтказиб туриш;

в) бажарилган иш мазмунини қисмлари бўйича ҳамда яхлитлигича баҳолаш;

г) диссертацияни ҳимояга тақдим этишга розилик бериш.

Хулоса қилиб айтганда, илмий раҳбар тингловчига илмий ва услубий ёрдам кўрсатиб туради. Ишнинг ниҳоясига етказилиши устидан мунтазам назорат олиб боради. Шунингдек, айрим ҳолларда маълум ўзгартиришлар киритади, у ёки бу қарорни қабул қилишининг мақсадга мувофиқлигини тасдиқлайди ҳамда ишнинг якунига етказилганлиги тўғрисида хулоса беради. Илмий тадқиқотнинг бажарилиши устидан умумий назорат қилиш кафедра мудир томонидан амалга оширилади.

2.2. Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши ва мазмуни

Магистрлик диссертацияси нафақат унинг назарий аҳамиятини очиб бериш, мавзунинг долзарблиги ва эришилган натижаларнинг амалиётга тадбиқи, балки диссертациянинг услубий тайёргарлик даражаси ҳамда расмийлаштирилишига қараб баҳоланади. Диссертация ишини ёзишнинг энг муҳим босқичи қўйилган бўлимларнинг ўзаро назарий ва амалий алоқадорлигини таъминлаш ҳисобланади.

Диссертациянинг таркибий тузилишини тўғри белгилаш тингловчига илмий тадқиқотнинг мақсади ва вазифаларини аниқ қўйиш лозим. Диссертация ишининг таркибий тузилишини оқилона ва сифатли ишлаб чиқиши талабага тадқиқотнинг олдига қўйилган мақсад ҳамда натижаларини тўғри ифодалаш, фикрларни баён этиш услублари ва диссертацияни тайёрлаш босқичларини ажратиш имконини беради. Диссертациянинг таркибий тузилишини ишлаб чиқишда танланган тадқиқот предмети ва объектидаги муаммолар бўйича асл манбалар, адабиётлар, даврий нашр, хорижий ҳамда маҳаллий статистик маълумотларни эътибор билан ўрганишни тақозо этади.

Диссертация таркибий тузилишининг тўғри белгиланиши тадқиқотни бўлимлари, ўрганилаётган материаллар, хулосалар, тавсия ва изланишнинг якуний қисмлари мазмунининг мантиқий жиҳатдан ўзаро боғланишига имкон яратади.

Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши қуйидагилардан иборат:

I. Сарлавҳа саҳифаси

II. Аннотация;

Диссертация аннотацияси биринчи марта ўқиётган ўқувчига (ва баҳоловчи ёки модераторга) тадқиқот лойиҳанинг асосий мазмунини тақдим этишга хизмат қилади. Бу ўқиётган ўқувчига (ва баҳоловчи ёки модераторга) ҳисоботнинг қолган қисмини ўқишга ҳожат қолдирмасдан, тадқиқотнинг асосий ғоялари ва топилмалари ҳақида тушунча бериши керак - бошқача қилиб айтганда, у ажратиб алоҳида ёзилган бўлиши керак.

Аннотация мустақил ва алоҳида бўлиши учун, камида қуйидаги асосий фикрларни қамраб олиши керак:

Тадқиқот саволлари ва мақсадлари - тадқиқот қайси асосий савол(лар)га жавоб беришни мақсад қилган?

Тадқиқот методологияси - мавзуни ўрганиш ва тадқиқот савол(лар)ига жавоб топишда қандай йўл тутилган?

Тадқиқот натижаси – тадқиқотга олиб бориш натижасида нима кашф қилинган?

Хулосалар – Илмий натижалар асосида қандай хулосалар чиқарилган? Тадқиқот савол(лари)га қандай жавоблар топилган?

Шу кўринишда, диссертация тузилиши тадқиқот жараёнига амал қилиб, талабанинг аннотация ёки ижро хулосаси асл саволни беришнинг дастлабки босқичидан бошлаб ушбу саволга жавоб беришнинг якуний босқичигача бўлган тадқиқот жараёнини акс еттириши керак. Амалий нуқтаи назардан, барча асосий бўлимлар (боблар) тугаллангандан сўнг, ушбу бўлимни охирида ёзиш тавсия қилинади.

III. *Диссертациянинг титул варақаси;*

IV. *Тасдиқ саҳифаси (бўлим бошлиғи ректор ва хоказолар тасдиғи)*

V. *Тингловчи тасдиқнома саҳифаси (тасдиқномада талаба илмий ишини ўзи ёзганлиги ва Банк молия академияси талаби асосида қилинганлиги билдирилади (илмий раҳбари ва ректор тасдиқлаши керак)*

VI. *Миннатдорчилик*

Бу қисм/саҳифада, талаба илмий иш олиб бориш жаройинда ёрдам берган ҳаммага ўз миннатдорчилигини билдириш имкониятига ега болади. Умуман олганда бу ихтиёрий ва кимга миннатдорчилик айтиш бўйича ҳеч қандай талаб йўқ, аммо одатда қуйидагилар еслатиб ўтилади:

Илмий иш/диссертация раҳбари ёки ташкилот ходимлари, мавзу ёки методологияни ўрганиш/тушунишга ёрдам берган ҳар қандай профессор-ўқитувчи ёки академик, ҳар қандай устоз ёки маслаҳатчилар, оила аъзолари ва дўстлар.

VII. *Диссертациянинг мундарижаси;*

VIII. *Жадваллар ва расмлар рўйхати*

IX. *Қисқартмалар рўйхати*

X. *Кириш;*

XI. *Адабиётлар шарҳи;*

XII. *Методология;*

XIII. *Таҳлил ва Натижалар;*

XIV. *Хулоса, Чекловлар ва Таклифлар;*

XV. *Фойдаланилган адабиётлар рўйхати;*

XVI. *Иловалар.*

Илмий иш учун белгиланган муддатни ўтказиб юбормаслик ва иш жараёнини кўриб бориш мақсадида талабаларга тезис/диссертация ёзиш жадвали ва муддатини тузиш тавсия этилади. Қуйида намунавий иш жадвали талабалар ва уларнинг тегишли раҳбарларига амал қилишлари учун тақдим етилган.

	Сен	Окт	Ноя	Дек	Янв	Фев	Март	Апр	Май	Июн
Тадқиқот соҳасини/йўналишини аниқлаш										
Тадқиқот номи, тадқиқот мақсадлари ва саволларини шакллантириш										
Тадқиқот стратегиясини шакллантириш, лойиҳалаш ва усулларни танлаш										
Назоратчи/Илмий раҳбар билан учрашиш, сарлавҳа ва мавзунини қабул қилиш										
Тадқиқот методикасини давомидида илмий тадқиқот таклифини ёзиш										
Илмий тадқиқотнинг биринчи ҳимояси										
Адабиётлар шарҳи										
Сўровномани шакллантириш, илмий раҳбарнинг розилигини олиш ва пилот тестини ўтказиш										
Методологияси										
Маълумотларни таҳлил қилиш										
Муҳокама ва хулоса қилиш										
Биринчи лойиҳани илмий раҳбарга топшириш										
Якуний илмий лойиҳани ёзиш										

Талаба томонидан тайёрланган магистрлик диссертациясида илмий-амалий манбаларни матн ва кўргазмали шаклда келтириш орқали у ёки бу муаммонинг ечими ҳамда назарий таклифларни илмий-амалий аҳамиятини асослайди.

Титул варағи бажарилган диссертациянинг биринчи бети ҳисобланади ва белгиланган қатъий намуна асосида расмийлаштирилади (3-илова). Диссертациянинг иккинчи бети мундарижа ҳисобланади. Унда диссертациянинг таркибий тузилишидаги боблар, параграфлар ва барча бошқа

қисмлар нечанчи бетдан бошланиши кўрсатилади. Бунда мундарижадаги сарлавҳалар асосий матндаги сарлавҳалар билан бир хиллиги қатъий таъминланиши шарт.

Магистрлик диссертациясининг **биринчи бобида кириш** қисми ёзилади. Бу боб диссертация ҳажмининг тахминан - **10 фоизни** ташкил этади, жумладан:

- *магистрлик диссертацияси мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги;*

- *тадқиқотнинг йўналиши ва кўлами*

- *тадқиқот объекти ва предмети;*

- *тадқиқот мақсади ва вазифалари;*

- *тадқиқот асосий муаммолари ва саволлари;*

- *тадқиқот натижаларининг илмий-назарий ва амалий аҳамияти;*

- *диссертация таркибининг қисқача тавсифи (тузилмаси).*

Ушбу бобда танланган диссертация мавзусига умумий назарий асослар берилади, яъни унда деталлаштирилган маълумотларни топиш имконияти мавжуд эмас. Одатда кириш бобини диссертацияни тўлиқ яқунлагандан сўнг ёзиш тавсия этилади. Кириш боби 4 ёки 5 параграфдан иборат бўлиши мумкин. Киришда тадқиқот муаммосини ва мақсадини тушунтириб беришингиз, ўрганилаётган масаланинг қисқача тарихи ва ушбу масала нима сабабдан ўрганишга арзишини, яъни долзарблигини кўрсатишингиз керак бўлади. Кириш қисмида бирор бир аниқлаган янгилик ёки натижалар келтирилмайди. Одатда кириш боби кейинги боблар ҳақида қисқача маълумот бериб ўтиш билан яқунланади, шу сабабли кириш бобида хулоса қисми бўлмайди.

Магистрлик диссертациясининг **иккинчи боби адабиётлар шарҳи**га бағишланади. Бу боб эса ишнинг тахминан - **30 фоизни** ташкил этади, жумладан:

- *мавзуга оид миллий ва хорижий адабиётлар шарҳи;*

- *назарий ва эмпирик адабиётлар шарҳи;*

- *Охирги 3 – 5 йиллик адабиётлардан фойдаланиш зарур.*

Магистрлик диссертациясининг адабиётлар шарҳи мавзуга оид мавжуд билимларни критик баҳолаш, тадқиқотни етакловчи билимларни аниқлаб олиш ва тегишли адабиётларнинг таҳлил этилганлигини кўрсатиш учун амалга ошириш лозим бўлади. Адабиётлар шарҳи ҳозирда мавжуд ўрганилмаган масалаларни аниқлашга ва натижада асосий тадқиқот саволларини шакллантиришга ёрдам беради. Шунинг учун тутиш керакки, адабиётлар шарҳи мавзу бўйича ёзма мунозара бўлиб, диссертациянинг муҳим қисмини ташкил этади. Ушбу бўлимнинг охирида талаба ўз тадқиқотининг назарий асосини (моделини) тақдим этиши ва дастлабки гипотезани яратиши керак (тадқиқот турига қараб фарқланади).

Магистрлик диссертациясининг **учинчи боби** тадқиқот методологиясига қаратилади. Бу ишнинг **20 фоизни** ташкил этилади:

- *тадқиқот дизайни ва таҳлил учун қўлланиладиган усуллар;*
- *тадқиқот парадигмасини аниқлаш;*
- *танланган методни асослаб бериш;*
- *тадқиқот дизайнининг чекловлари.*

Магистрлик диссертациясининг методология қисми икки қисмдан иборат бўлиши мумкин:

Позитивистик тадқиқотнинг методология бобидаги асосий қисмлари, яъни:

биринчи, **танланма усули**, танланма рамкаси, популяция ҳажми, тўпланган кузатувлар сони, аввалги тадқиқотлар билан солиштирганда жавоб (сўровномадан фойдаланилган бўлса) бериш даражаси, танланган парадигма доирасида фойдаланилаётган методологиянинг мувофиқлиги, адабиётлар шарҳи учун маълумотлар ва тадқиқот маълумотларини тўплашда фойдаланилган усуллар шарҳи. Танлаган усуллар билан солиштирган ҳолда бошқа альтернатив усулларнинг кучли ва заиф томонлари муҳокамаси, таҳлилда фойдаланиладиган ўзгарувчилар тавсифи, уларни ўлчаш усуллари, ўлчаш бирлиги ва кодлаштириш тизими тавсифи.

Иккинчи, **интерпритивистик тадқиқотнинг** методология бобидаги асосий қисмлари:

танланма усулларининг тавсифи, кейслар қандай танланганлигига изоҳ, танланган парадигма доирасида фойдаланилаётган методологиянинг мувофиқлиги, интерпретивистик тадқиқотларда вариациянинг хилма-хиллиги туфайли бир нечта қўлланиладиган усулларнинг таърифини, уларнинг ўзига хослиги ва қайси тадқиқотларда ишлатилганлигини келтириш, адабиётлар шарҳи учун маълумотлар ва тадқиқот маълумотларини тўплашда фойдаланилган усуллар шарҳи, танлаган усуллар билан солиштирган ҳолда бошқа альтернатив усулларнинг кучли ва заиф томонлари муҳокамаси. Адабиётлар шарҳи учун маълумотлар ва тадқиқот маълумотларини тўплашда фойдаланилган усуллар шарҳи. Тадқиқот дизайнининг чекловлари, унинг умумлаштирилган ҳолда тадбиқ этиш имкониятлари, ишончлилиги ва яроқчилиги.

Магистрлик диссертациясининг **тўртинчи боби таҳлил ва натижалар** (бу ерда барча бобларни умимлаштириш мумкин) ёзилади ва бу ишнинг таҳминан - **30 фоизини** ташкил этади:

- *маълумотлар таҳлили, статистик тестлар ва улар натижаларини намоиш этиш ва муҳокама қилиш мумкин.*

Ушбу бўлим **тўлиқ тадқиқотнинг табиати**га/турига боғлиқ. Агар тадқиқот рақамсиз (*qualitative*) бўлса, талаба натижалар ва муҳокамаларни бир бобда бирлаштириши мумкин. Бироқ, агар тадқиқот миқдорий (*quantitative*) бўлса ва талаба таҳлилни бажариш учун мураккаб дастурдан фойдаланса, натижалар ва муҳокама бўлимларини ажратиш тавсия этилади. Шу муносабат билан талаба ўз раҳбари билан муҳокама қилиши керак.

Бевосита танланган мавзу доирасида амалий маълумотлар таҳлили келтирилади, бунда турли жадваллар, чизмалар ва диаграммалардан кенг фойдаланилади. Таҳлил натижалари муҳокама қилинади ҳамда бу бўйича илмий хулосалар берилади. Ўунингдек, танланма ёки кейслар (позитивистлар тасвирий статистикани келтиришлари мумкин бўлади) дан фойдаланиш мумкин. Талаба позитивистик ёндошув асосида ўзлари илгари сурган гипотезалари доирасида ўз натижаларини муҳокама қилади.

Магистрлик диссертациясининг **бешинчи бобида хулоса** қисми ёритиб берилади ва бу ишнинг таҳминан **-10 фоизини** ташкил этади, бунда:

- *тадқиқотнинг асосий илмий ва амалий янгилиги ҳамда натижалари*
- *тадқиқот натижаларида келтирилган асосий тавсия ва таклифлар*

баёни келтирилади.

Шунингдек, талаба ушбу бобда тадқиқот саволига тегишли натижаларни қисқача ифода этиши, фан ва билимни ошишига қўшган ҳиссаси ҳамда тадқиқотингиз чекловлари ва келгуси тадқиқотлар учун таклифлар ва - тадқиқотингизнинг амалиётга тегишлилиги ва натижаларнинг амалий аҳамиятини кўрсатиб бериши мумкин. Ушбу боб кириш боби билан ҳамоҳанг бўлиши керак. Кириш боби кенг мазмун билан бошланиб кейинчалик торайиб борса, хулоса бобида бунинг акси бўлади.

Тадқиқот мақсадини яна бир бор эслатиш билан бошлаб, ҳар бир тадқиқот саволига тегишли нималарни аниқлаганингизни умумлаштириб ёзиш лозим. Янги маълумотларни таклиф этиб бўлмайди. Диссертация бўйлаб бир хил терминологияни ишлатганини яна бир бор текшириб олиш зарур. Ушбу бобда илм-фанга қўшган шахсий ҳисса ёзилади, лекин жуда ҳам амбицияга берилмаслик керак. Кириш қисмидаги мақсадларга қараб хулосада ушбу мақсадлар эришилганлигига ишонч ҳосил қилинади, эришилмаган бўлса сабаблари ёзилади. Бундан ташқари албатта тадқиқотда чекловларини ҳам ёритишингиз керак, бу келажакдаги тадқиқотлар учун тавсиялар учун асос бўлади.

III. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР

Магистрлик диссертациясини расмийлаштиришдаги асосий талабалар матни баён этишдаги илмий тил ва боблар ҳамда параграфлар ўртасидаги ўзаро узвий боғлиқ бўлишидир. Диссертация боблари ўртасидаги мантикий кетма-кетликни бузадиган, унинг умумий мазмун ва натижаларига алоқаси бўлмаган маълумотлар диссертация матнига киритилмаслиги шарт. Айрим ҳолатларда тадқиқотда катта аҳамиятга эга бўлмаган ёки ишнинг ҳажмига таъсир қиладиган манба ва маълумотлар илова шаклида берилиши керак.

Диссертацияда янги фикрларни ифодаладиган жумлалар хат бошидан ёзилади. Агар матнда чет тилидаги сўзлар, атамалар ёки гаплар бўлса, улар аслига тўғри ҳолда тўлалигича ёзилиши зарур.

Диссертацияда рақам орқали ифодаланадиган маълумотлар жадвал шаклида берилади. Мазмун жиҳатидан улар аналитик ва иш жадвалларига ажратилади. Аналитик жадваллар диссертацияда берилган, албатта, унга ўрганилаётган муаммони ёритувчи таҳлилий хулосалар ёки шарҳларни талаб этади. Магистрлик диссертациясида аналитик жадвал маълумотларидан кўплаб фойдаланилиши, талабанинг олиб бораётган тадқиқотини чуқур, мукамал билишидан дарак беради.

Статистик маълумотлардан фойдаланиш матнда мавжуд материални шарҳлаб бериш учунгина ишлатилади. Турли манбаларда чоп этилган жадвал ва маълумотларни тўғридан-тўғри кўчириш ёки қаердан олинган манбаини кўрсатмасдан фойдаланиш мумкин эмас.

Тадқиқотда фойдаланилган жадваллар ёзилаётган бетга сиғмасдан, кейинги бетга кўчириб ўтказилган ҳолларда жадвалнинг номи қайтариб ёзилади ва «п-сонли жадвалнинг давоми» деб кўрсатиш талаб қилинади. Диссертациянинг ҳар бир боби янги бетдан ёзилади. Бобнинг номи ёки сарлавҳалари алоҳида асосий матндан ажратиб ёзилиши керак. Бобнинг номидан кейин параграф номи ёзилади.

Магистрлик диссертациясида кўпинча мазмунига кўра матндан ташқарида жойлашган жадваллар, кўргазмали маълумотлар, чизмалар, формулаларнинг олинган манбаини кўрсатишга тўғри келади. Матндаги келтирилган расм, жадвал, бет ва боблар тартиб рақами номер белгисиз («№»), яъни 5-расм, 6-жадвал, 9-бет ёки II боб шаклида ёзиш талаб этилади.

Изоҳлар (сноски) саҳифа матнида [ ] белгиси билан ёзилади. Масалан, [Ибрагимов, 2021].

Диссертация матнида кўп ҳолларда бошқа тадқиқотчилар томонидан тасдиқланган далилларни беришга ёки улардан баъзи маълумотларни ўзлаштиришга тўғри келади. Агар олинган манба кўрсатилмаса, кўчирмакашлик ҳисобланади. Шунинг учун олинган маълумотларнинг манбаи, албатта, кўрсатилиши шарт.

Иқтибос келтириш- бу оригинал матнни, ғояни тўғридан тўғри ёки бошқа сўзлар билан айтиш ёки умумлаштиришдир. Бу талабанинг тадқиқотида ишлатилган барча назария, модел, фактлар, иллюстрациялар, диаграммалар, жадваллар, статистика ва бошқа тегишли маълумотлар кимга тегишли эканлиги кўрсатилиши керак.

Ҳавола (бизда кўпинча фойдаланилган адабиётлар рўйхати сифатида келади) матнда иқтибос қилинган манбаларнинг библиографик деталларини ўз ичига олган рўйхатдир.

Библиография (bibliography) ва ҳаволалар рўйхати (list of references) ўртасида фарқ бор. Библиография (bibliography) бу айнан сиз ишлатган ишлар рўйхати эмас балки чоп этилган нашрлар каталоги бўлиши ҳам мумкин.

Иқтибосларнинг “*Муаллиф-сана*” тизими:

Гарвард тизими (the Harvard system);

Америка Психология Ассоциацияси (the American Psychological Association, APA) тизими.

Гарвард тизими ижтимоий фанлар, бизнес, менеджментга оид тадқиқотлар, антропология ва айрим аниқ фанларда ишлатилади.

АРА тизими кўпроқ Шимолий Америкада ишлатилади. Иккаласи жуда ўхшаш бўлиб муаллиф фамилияси ва нашр чоп этилган санаси ва бети (агар ҳавола қўлланса) кўрсатилади.

Масалан, “*Асосий воситалар ҳисобини МҲХСга мувофиқлаштириш зарурият ҳисобланади*” (Ибрагимов ва Ризаев, 2020). ёки Ибрагимов ва Ризаев (2020) таъкидлашларича” “*асосий воситалар ҳисобини МҲХСга мувофиқлаштириш зарурият ҳисобланар экан*” ёки “*Асосий воситалар ҳисобини МҲХСга мувофиқлаштириш зарурият ҳисобланади*” (Ибрагимов ва Ризаев, 2020, 116 бет).

Диссертация ишининг ҳажми. Магистрлик диссертацияси 10,000 – 15,000 сўздан (фойдаланилган адабиётлар рўйхати ва иловалардан ташқари) иборат бўлиб, **A4 (21x29)** форматли қоғозга компютерда **1,5** интервалда, **(14)** шрифтда, **Times News Roman** гарнитурасида ёзилган бўлиши шарт. Матннинг чап томонидан **30 мм**, юқори томонидан **20 мм**, ўнг томонидан **15 мм** ва қуйи томонидан **20 мм** хошия қолдириш керак.

Диссертациянинг **титул варағини** тегишли мутахассислик кафедраси, масалан «*Бухгалтерия ҳисоби ва аудит*» кафедрасида қабул қилинган намунага мос равишда расмийлаштириш талаб этилади (3-илова).

Магистрлик диссертациясига *илмий раҳбар хулосаси ҳамда ташқи тақриз* талаб этилади. Тақризларда қуйидагилар ёритилиши лозим:

Илмий раҳбар хулосасида:

диссертация мавзусининг долзарблиги;

диссертация мавзусининг тадқиқот объекти билан боғлиқлик даражаси; белгиланган мақсад ва вазифалар қай даражада ёритилганлиги;

тадқиқотнинг илмий янгилиги; (энг камида 3 та)

тадқиқот натижаларининг илмий асосланганлиги;

изланиш натижаларидаги хулоса ва таклифларнинг сифати;

магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаб ва ихтисосликка мослигини акс эттириш зарур.

Ташқи тақризда:

мавзунинг долзарблиги;

диссертациянинг илмий янгилиги ва олинган натижаларнинг асосланганлиги;

тадқиқотнинг амалий аҳамияти;

тадқиқотнинг мазмуни ҳамда тугалланганлик даражаси;

маълумотлар ва матнни баён этиш тили ҳамда услуби;

тадқиқотнинг илмий-амалий қиймати;

диссертациянинг магистрлик диссертациясига қўйиладиган талаблар ва ихтисослик йўналишига мослиги ёритилиши керак.

Илмий раҳбар хулосаси ҳамда ташқи тақриз билан талаб даражасида расмийлаштирилган диссертация иши кафедрага топширилади.

IV. ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ

Магистрлик диссертацияси якунида талаба томонидан фойдаланилган адабиётлар рўйхати кўрсатиб ўтилади. Адабиётлар рўйхатида қонуний-меъёрий ҳужжатлар, Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари, соҳага оид дарслик ва қўлланмалар келтирилади. Шунингдек, фойдаланилган адабиётлар рўйхатида матбуот маълумотлари, турли вазирлик ва ташкилотларнинг йиллик ҳисоботлари, интернет маълумотлари қайд қилинади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхатини *Гарвард тизими* бўйича жойлаштириш мақсадга мувофиқдир:

Бу тизимда адабиётлар рўйхати муаллиф исми бўйича алфавит кетма-кетлигида қўйилади. Бу рўйхат ҳужжат охирида келтирилади. Адабиётлар рўйхати сўз лимитида ҳисобга олинмайди.

Масалан:

Дарсликлар

Collis, J. ва Hussey, R. (2020) Бизнес тадқиқотлар, 2-чи нашр, Басингстоук: Плагрейв Макмиллан

Дарсликдаги боблар

Collis, J., Dugdale, D. ва Jarvis, R. (2021) “ББ даги кичик корхоналарнинг ҳисоботларини тартибга солиш”, McLeay, S. ва Riccaboni, A. (eds)да “Бухгалтерия ҳисоботларини тартибга солиш масалалари, Бостон: Клувер, 167-85 бетлар

Онлайн журнал мақолалари

Collis, J. ва Jarvis, R. (2020) “Кичик корхоналар менежменти ва молиявий маълумотлари,,” Кичик бизнес ва тадбиркорлик журнали, 9 (2), 100-10 бет <http://www.emeraldinsight.com/10.1108/14626000210427357> [Кирилган сана 2020 йил 25 Август]

Чоп этилган журналлардаги мақолалар

Collis, J, Jarvis, R. ва Skerratt, I. (2021) “ББ да кичик бизнеснинг аудитга бўлган талаби” Бухгалтерия ва бизнес тадқиқотлари, 34 (2), 87-100 бет

Онлайн ҳисобот

Collis, J. (2020) Аудит натижаларига директорларнинг қарашлари, URN 03/1342, Октябр, Лондон: DTI. [http://www.berr.gov.uk/files/file25971 .pdf](http://www.berr.gov.uk/files/file25971.pdf) [Кирилган сана 2020 йил 30 Июнь]

Интернет сайтлари қуйидаги тартибда келтирилади:

<http://www.uzse.uz> (Тошкент республика фонд биржаси сайти).

V. ЖАДВАЛЛАР ВА РАСМЛАРНИНГ РАСМИЙЛАШТИРИЛИШ ТАРТИБИ

Диссертация ранг-баранглиги ва унда келтирилган маълумотларнинг аниқлигини таъминлашда талаба расм ва жадваллардан кенг фойдаланиши мақсадга мувофиқ. Диссертация ишида жадваллар, асосан, статистик маълумотларни баён қилишда, шунингдек вазирлик, идора, корхона, ташкилот ва муассасаларнинг маълумотларини келтиришда, муайян математик ҳисоб-китобларни бажаришда қўлланилади.

Жадваллар муайян тартиб, қонун-қоида асосида келтирилиши лозим. Аввало, жадваллар тартиб билан рақамланиши зарур. Жадвалнинг рақами унинг тепа қисмида ўнг томонида қайд қилиниши керак. Шунингдек, жадвалнинг номи ҳам унинг юқори қисмида, марказга тортилган ҳолатда акс эттирилиши лозим. Жадвалдаги кўрсаткичлар битта ўлчовда ифодаланадиган бўлса, ушбу ўлчов бирлиги жадвалнинг тепа қисми, ўнг томонида, сарлавҳадан пастда кўрсатилади.

Жадвалдаги ҳар бир кўрсаткич муайян тартиб бўйича баён қилиниши лозим. Кўрсаткичларни ифодаловчи рақамлар жадвал устунларида birlik, ўнлик ва ҳоказолар кетма-кетлигида ёзилиши талаб этилади. Масалан,

1-жадвал

Ўзбекистон Республикаси тижорат банклари активларининг таркиби ва динамикаси (2020 йил 31 декабрь ҳолатига, фоиз ҳисобида)

Кўрсаткичлар	й и л л а р					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023 (прогноз)
1. Кассали активлар	22,2	24,4	33,7	41,8	37,7	33,7
2. Кредитлар	71,8	68,8	56,9	51,3	52,8	54,5
3. Қимматли қоғозларга қўйилмалар	1,2	1,0	2,2	0,6	0,5	0,4
4. Асосий воситалар	3,2	3,1	2,6	2,5	2,4	2,7
5. Бошқа активлар	1,6	2,7	4,6	3,8	6,6	8,7
Жами активлар	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Манба: Ўзбекистон Республикаси Марказий банки маълумотлари асосида муаллиф томонидан тайёрланди

Диссертацияда келтириладиган расмлар ҳам муайян тартиб асосида рақамланиши талаб қилинади. Жадвалдагидан фарқли ўлароқ, чизманинг тартиб рақами ва номи унинг пастки қисмида кўрсатиб ўтилади.

Масалан,

1-расм. Банк тизими барқарорлигига таъсир этувчи омиллар

Манба: Collis, J, Jarvis, R. ва Skerratt, I. (2021) “ББ да кичик бизнеснинг аудитга бўлган талаби” Бухгалтерия ва бизнес тадқиқотлари, 34 (2), 87-100 бет

VI. ДИССЕРТАЦИЯ ҲИМОЯСИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

Ҳимоя қилишга тўлиқ тайёр бўлган магистрлик диссертацияси илмий раҳбарга яна бир бор қайта кўриб чиқиш учун берилади. Илмий **раҳбар хулоса**ни эркин шаклда ёзади ва унда, энг аввало, бажарилган магистрлик диссертациясининг ҳимоя қилиш ҳуқуқи берилган мутахассисликка мос келиши ёки келмаслиги баён этилади. Шунингдек, диссертация иши мавзусининг долзарблиги, илмий аҳамияти, олдига қўйилган масалаларнинг қанчалик зарур, тўла ва ўзига хос ҳал қилинганлигини ҳамда ҳимояси қай даражада тайёрлигига баҳо беради. Илмий раҳбарнинг ёзма хулосаси магистрлик диссертация ишига қўйилган талабларига жавоб бериш ёки мувофиқлик даражасини билдириш билан якунланади.

Диссертация ҳимоя қилиниши вақтида **ташқи тақриз** тақдим этилади. Ушбу ташқи тақриз малакали амалиётчи мутахассислар, яъни талаба диссертацияни ёзишда фойдаланган амалиёт жойи раҳбарлари томонидан имзоланади.

Ташқи тақризчи сифатида республикамізда фаолият юритаётган ташкилотлар ёки бошқа бошқа хўжалик юритувчи субъектларнинг бошқарувчилари, бош бухгалтерлари, бўлим бошлиқлари ва амалиётчи-мутахассислар ҳамда шу соҳа бўйича илмий даражага эга бўлган илмий ходимлар тақризчи бўла олади.

Диссертация ҳимоя қилинаётган вақтда илмий раҳбар хулосаси ҳамда ва ташқи тақриздаги нутуклари ҳамда камчиликларини далилий тарзда ёритувчи натижалари билан Давлат аттестация комиссияси йиғилишида ўқиб берилади. Ушбу тақриздаги камчилик ва эътирозлардаги ўз фикр ва таклифларини билдириш учун тайёргарлик кўриш лозим. Бу тақризларнинг 1 нусхаси ЯДАК котибига ҳимоя кунидан камида **10 кун** олдин етказилиши шарт.

Диссертацияни баҳолашда илмий раҳбар ҳам, тақризчилар ва тингловчининг ўзи ҳам магистрлик диссертацияси мавзусининг «долзарблиги», ишнинг «янгилиги» ва илмий янгиликнинг «амалий аҳамияти» каби тушунчаларнинг моҳиятини англаб олишларини талаб этади.

Мавзунинг долзарблиги тушунчасида ишнинг ўз вақтида ёзилаётганлиги, тармоқ ёки тизимнинг иқтисодини ривожлантириши учун қанчалик зарурлиги тушунилади.

Диссертациянинг илмий янгилиги тушунчаси муаллиф томонидан таклиф ва ишланмаларнинг татбиқи илк бора амалга оширилганлигини англатади. Иқтисоднинг у ёки бу тармоғида илмий тадқиқотлар айрим мавзуларда илк бора ўтказилиши мумкин. Илмий тадқиқотнинг амалий қийматини баҳолаш унинг қандай тавсифга эга эканлигига боғлиқ бўлади.

Мабодо диссертация услубий характерга эга бўлса, унинг амалий аҳамияти ҳамда тадқиқот натижаларини эълон қилинган мақолаларда, тадқиқот натижаларини амалиётга жорий этилгани тўғрисида маълумотнома ёки далолатнома, илмий-амалий анжуманларда апробациядан

ўтказилганлигини кўриш мумкин. Шунингдек, талаба диссертация ишига оид камида 2 та илмий мақола ёки тезис тайёрлаши ҳамда чоп этириши лозим.

Тугалланган диссертацияни талаба касбий таълим дастури бўйича шахсий режасини бажарганлиги тўғрисидаги маълумотнома, шунингдек илмий раҳбар хулосаси ҳамда ички ва ташқи тақриз билан дастлабки ҳимоядан ўтиш учун ихтисослик кафедрасига тақдим этади. Қайд қилинган ҳужжатлар билан талаба диссертациясининг ўзбек, рус ва инглиз тилларида тайёрланган резюме (аннотация)ни ДАКга тақдим этади.

Тегишли мутахассислик кафедраси мудири, мисол учун «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедрасининг мудири диссертация билан танишиб, ҳимояга қўйиш тўғрисида қарор қабул қилади.

Дастлабки ҳимоя кафедрада барча битирувчилар иштирокида ташкил этилади. Дастлабки ҳимоя ўтгандан сўнг тегишли мутахассислик кафедраси мудири барча материалларни ДАКга топширади.

ДАК олдида сўзланган нутқ матни талаба томонидан тайёрланади. Ушбу матн нафақат илмий ишнинг сифатини, балки талабанинг ўз устида қандай ишлаганлик даражасини ҳам билдиради.

VII. ДАСТЛАБКИ ҲИМОЯЛАР

Магистрлик диссертациясини тайёрлаш бўйича назоратни амалга ошириш мақсадида дастлабки ҳимоя ташкил этилади.

Дастлабки ҳимояни диссертация мавзусини танлаш, тасдиқлаш, иш режаларини тузиш ва назарий қисмини адабиётлар ёрдамида ёзиш ҳолати кафедра томонидан кўриб чиқилади. Махсус ишлаб чиқилган қайдномаларда дастлабки ҳимояда талаб этилган асосий кўрсаткичлар бўйича рейтинг баҳолаш амалга оширилади. Бунда, асосан, диссертация мавзусининг долзарблиги, иш режасининг мазмунан тўғрилиги, адабиётлардан, ва айниқса, чет эл адабиётларидан ҳамда Интернет маълумотлардан фойдаланганлиги, илмий мақолалар ва тезислар мавжудлиги ва бошқа мезонлар бўйича баллар тақсимооти амалга оширилади.

Дастлабки ҳимояда кафедра олим ва мутахассислари тингловчи ва унинг раҳбарларига кўтарилган муаммолар ва кўтарилаётган ғоялар бўйича ўз фикр мулоҳазаларини ҳамда таклифларини берадилар. Ҳимоя натижаси бўйича қилиниши зарур бўлган вазифалар ва ишлар, иш режаларига ва талабанинг келгуси вазифаларига киритилади.

Дастлабки ҳимоя натижаси Якуний давлат аттестациясига талабани қўйиш ёки қўймасликни ҳал этади.

Дастлабки ҳимояга диссертациядан ташқари тингловчининг ҳимоя қиладиган маърузаси лойиҳалари ҳам тақдим этилиши талаб қилинади.

Комиссия аъзолари диссертация ишини мукаммал тўлиқ тугалланганлигини муҳокама қилиб, таклифлар ва хулосалар беради.

Дастлабки ҳимояга диссертация қўл ёзмаси ва тўпланган ҳужжатлар тақдим этилади.

Мутахассислик кафедраларида ҳимоя комиссияси тузилиб, илмий раҳбар тавсияси ва ёзма хулосаси бўйича диссертация ишини кўриб чиқади.

Дастлабки ҳимояда талаба ўз маърузаси билан диссертация иши мавзуси бўйича комиссия аъзолари олдида чиқиш қилиб, илмий изланиш натижаларини ҳимоя қилади. Ҳимояда илмий раҳбар ҳам иштирок этиши зарур.

Дастлабки ҳимоя натижалари тегишли мутахассислик кафедра умумий мажлисида кўриб чиқилади, тасдиқланади ва қабул қилинган баённома тингловчини ва унинг илмий диссертация ишини Якуний давлат аттестациясига қўйишга асос бўлади. Магистрлик диссертациялари белгиланган тартибда *антиплагат* дастуридан ўтказилади (натижалари камида 70 фоиз бўлиш талаб этилади).

Баённомага киритилмаган ва Якуний давлат аттестациясига қўйилмаган талаба ҳамда унинг диссертация иши келгуси йили қайта янгиланган ҳолда яна дастлабки ҳимоядан ўтказилади.

VIII. ТАЛАБАНИНГ ЯКУНИЙ ДАВЛАТ АТТЕСТАЦИЯ КОМИССИЯСИ ОЛДИДА СЎЗЛАЙДИГАН МАЪРУЗАСИНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ДИССЕРТАЦИЯНИ ОЧИҚ ҲИМОЯСИНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ

Талабанинг бажарган ишини юзага чиқариш кўп жиҳатдан эришган натижалари асосида ишнинг моҳияти, назарий ва амалий аҳамиятини очиб берувчи нутқни тайёрлашга боғлиқ. Талаба ўз нутқини тайёрлашда уни ўзаро мантикий боғланган ҳолда мазмунан алоҳида уч қисмга бўлиб ёзади. Тайёрланган нутқ матнининг биринчи қисмида мавзунинг долзарблиги, илмий муаммолари, тадқиқот олиб боришда қўйилган мақсади ва вазифалари кўрсатилади.

Нутқнинг иккинчи қисми матннинг асосий салмоғини ташкил этади. Унда талаба эришган натижаларга катта эътибор қаратиши ва амалдаги ҳолатлар билан қиёсий таққослаб, уларга танқидий нуқтаи-назар билан ёндашиши зарур.

Нутқ матнининг якуний қисмида диссертациянинг хулоса қисмидаги таклиф ва тавсияларни келтириш, ундан чиқарилган хулосалар билан якунланади. Бу ерда асосий таклиф ва тавсияларни кўрсатиб ўтиш мақсадга мувофиқ.

Ҳимоя вақтида тингловчи **MS Office Power Point** ёки бошқа дастурларда тайёрланган тақдимот асосида ўз маърузасини, таклиф ва тавсияларни асослаб бериши лозим. Талаба маъруза матнини тайёрлаш билан бир вақтда тақризчиларнинг барча саволларига, тақризда кўрсатилган таклиф ва мулоҳазаларига ёзма жавоб тайёрлаб қўйиши талаб этилади. Бу савол-жавоблар учун ажратилган вақтдан унумли фойдаланишга ёрдам беради. Ушбу жавоблар аниқ ва тўлиқ исботланган бўлиши лозим.

Магистрлик диссертацияси ҳимояси илмий мунозара характериға эға бўлиб, очик тарзда, ўта талабчанлик ва қатъият билан илмий баҳс ва мулоқот одобига риоя қилган ҳолда ўтказилади.

ЯДАКнинг йиғилишиға раислик қилувчи диссертациянинг ҳимояси ҳақида эълон қилгач, мавзунинг номи, муаллифнинг исми-шарифи, бошқа зарурий ҳужжатларнинг мавжудлиги тўғрисида тавсиф беради.

Шундан сўнг, талабанинг илмий раҳбарига сўз берилади. Айрим ҳолларда илмий раҳбар ҳимояда иштирок эта олмаса, унинг хулосаси ўқиб эшиттирилади. Сўнгра илмий тадқиқотнинг асосий натижаларини баён қилиш учун сўз талабаға берилади. Диссертация ҳимояси тақдимот йўли билан амалға оширилади. Маъруза қилиш учун талабаға **10 дақиқагача** вақт берилади.

Тингловчи ЯДАК аъзолари ва йиғилишда иштирок этаётганларнинг диққат-этиборини асосан ўтказилган тадқиқотнинг якуний натижалари, шахсан ўзи томонидан ишлаб чиқилган янги назарий ва амалий манбаларға қаратиши зарур.

Қўшимча чизмалар, слайдлар ва диаграммаларда кўрсатилган барча материалларни тингловчи алаба ҳеч қандай қийинчиликсиз, ҳаммага бирдек кўринадиган тарзда намойиш эта олиши керак. Нафақат нутқ матннинг мазмуни, балки берилган саволларға ишончли, дадил жавоб бериш, эркин нутқ сўзлаш ҳам маълум даражада ҳимоянинг даражасини аниқлайди.

Талаба маърузасидан сўнг ЯДАК аъзолари ва Академия талабалари иштирок этиш ҳуқуқиға эға бўлган муҳокама ва илмий мунозара бошланади. ЯДАК аъзолари талабаға оғзаки тарзда саволлар берадилар. Саволға жавоб беришдан олдин талабадан диққат билан эшитиш ва ёзиб олиш талаб этилади. Жавоблар мантиқан қисқа ва аниқ, исботи билан берилиши лозим.

ЯДАК аъзолари ҳимоянинг мунозарали қисми тугагандан кейин овоз бериш йўли билан қарор қабул қилади. Овозлар тенг бўлган ҳолатда, ҳайъат раисининг овози ҳал қилувчи ҳисобланади. Шундан сўнг йиғилиш раиси ҳимоянинг натижасини маълум қилади.

Агар тайёрланган диссертация дастлабки ҳимоядан ўта олмаса, унда диссертация «тугалланмаган» деб, шунингдек, дастлабки ҳимоядан ўтиб, аммо ҳимоядан ўта олмаган диссертациялар «ҳимоя қилинмаган» деб ҳисобланади.

ИЛОВАЛАР

1-илова

Банк-молия академияси ректори
Э.Хошимовга

_____ гуруҳ тингловчиси
_____ дан

А Р И З А

Сиздан _____

(магистрлик диссертацияси мавзусининг тўлиқ номи)

мавзусидаги магистрлик диссертациясини менинг номимга тасдиқлаб
беришингизни сўрайман.

Диссертация _____ кафедраси
бўйича _____

(тижорат банки, молия ва хўжалик субъекти номи)

материаллари асосида тайёрланади

_____ 202 ____
(сана)

_____
(тингловчи имзоси)

Келишилган:

«Бухгалтерия ҳисоби ва аудит»
кафедраси мудири:
(кафедра номи)

_____
(имзо)

_____
(сана)

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

«Бухгалтерия ҳисоби ва аудит»

кафедраси мудири _____

202__ й. «__» _____

**Магистрлик диссертациясини ёзиш бўйича
РЕЖА-ТОПШИРИҚЛАР**

Банк-молия академияси Кенгашининг 202__ й. «__» _____
_____ сонли Қарори билан тасдиқланган _____

(кафедра номи)

_____ кафедраси бўйича

_____ (магистрлик диссертациясининг номи)

_____ мавзусидаги магистрлик диссертацияси
илмий раҳбар _____

_____ бошчилигида

(илмий раҳбарнинг исми-фамилияси, лавозими, илмий даражаси, илмий унвони)

_____ томонидан

(талабанинг исми-фамилияси)

тугалланган ҳолда 1) 202__ й. «__» _____ да ва

2) «__» _____ 202__ йилда _____

_____ кафедрасига дастлабки ҳимоя учун тақдим этилсин

Тадқиқот ишида _____

_____ фойдаланилади.

(амалий, статистик, бошқармаларнинг бир неча йиллик ҳисобот нашрлари, тўпламлари, ҳукукий ва меъёрий ҳужжатлар,
йўриқномалар ва ҳ.к)

Ишда _____

(жадваллар, чизмалар)

_____ берилиши кўзда тутилади.

Магистрлик диссертациясининг дастлабки нусхасини тугаллаш
жадвали

I боб: _____
(диссертациясининг дастлабки иш режаси бўйича I боб номи ва уни тугаллаш муддати)

_____

_____

II боб: _____
(диссертациясининг дастлабки иш режаси бўйича II боб номи ва уни тугаллаш муддати)

_____

_____

III боб: _____
(диссертациясининг дастлабки иш режаси бўйича III боб ном ва уларни тугаллаш муддати)

_____

IV боб: _____
(диссертациясининг дастлабки иш режаси бўйича IV боб номи ва уларни тугаллаш муддати)

_____

V боб: _____
(диссертациясининг дастлабки иш режаси бўйича V боб номи ва уларни тугаллаш муддати)

_____

Диссертацияни « _____ »
(кафедра номи)

кафедрасида 202__ . « ____ » _____ да ўтган дастлабки ҳимоясида илмий раҳбар
томонидан берилган
топшириқлар: _____

_____

Топшириқлар қабул қилинди: _____
(тингловчининг имзоси, сана)

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БАНК-МОЛИЯ АКАДЕМИЯСИ**
(14 шрифт)

Бошқарув кадрларини тайёрлаш факультети
(14 шрифт)

Қўлёзма ҳуқуқида
(12 шрифт)

АНВАРОВА ГУЛРУХХОН АГЗАМОВНА (14 шрифт)

**ТИЖОРАТ БАНКЛАРИДА МОЛИЯВИЙ ҲИСОБОТЛАРНИ
ХАЛҚАРО СТАНДАРТЛАРГА (МҲХС) ТРАНСФОРМАЦИЯ
ҚИЛИШ**
(16 шрифт)

Мутахассислик: 70412205 – “Банк ҳисоби, аудити ва назорати”
(14 шрифт)

Магистр академик даражасини олиш учун ёзилган

ДИССЕРТАЦИЯ (14 шрифт)

Илмий раҳбар

и.ф.д., проф. А.К.Ибрагимов

Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми
шарифи

ТОШКЕНТ – 2023 (14 шрифт)

(титул варағи орқа бети)

Диссертация «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедрасида бажарилган.

Илмий раҳбар

_____
имзо

_____
Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Кафедра мудири

_____
имзо

_____
Илмий даражаси ва унвони, фамилияси исми шарифи

Магистратура талабаси

_____
имзо

_____
фамилияси исми шарифи

I-Боб. Кириш

- магистрлик диссертацияси мавзусининг асосланиши ва унинг долзарблиги;

- тадқиқот объекти ва предмети;
- тадқиқот мақсади ва вазифалари;
- тадқиқот саволи ва фаразлар;
- тадқиқот мавзуси бўйича адабиётлар шарҳи (таҳлили);
- илмий янгилиги;
- тадқиқотда қўлланилган методиканинг тавсифи;
- иш тузилмасининг тавсифи.

II-Боб. Адабиётлар шарҳи

- мавзуга оид мавжуд билимларни баҳолаш;
- назарий асос;

III-Боб. Методология

- тадқиқот парадигмасини аниқлаш;
- методологияни ва усулларни танлашни асослаб бериш;
- тадқиқот дизайнининг чекловлари.

IV-Боб. Таҳлил ва натижалар

- маълумотлар таҳлили, статистик тестлар ва улар натижаларини намоёни этиш ва муҳокама қилиш.

V-Боб. Хулоса

- тадқиқот саволига тегишли натижаларни қисқача ифода этиш;
- фан ва билимни ошишига қўшган ҳиссаси;
- тадқиқотингиз чекловлари ва келгуси тадқиқотлар учун таклифлар;
- тадқиқотингизнинг амалиётга тегишлилиги ва натижаларнинг амалий аҳамияти.

М У Н Д А Р И Ж А

Аннотация	2
Мундарижа	4
Келтирилган жадваллар рўйхати	6
Келтирилган расмлар рўйхати	7
I БОБ. КИРИШ.....	8
1.1. Мавзунинг асосланиши ва долзаблиги.....	8
1.2. Тадқиқотнинг мақсади ва вазифалари	9
1.3. Тадқиқотнинг асосий муаммолари ва саволлари.....	10
1.4. Тадқиқот объекти ва предмети.....	11
1.5. Тадқиқот натижаларининг илмий-назарий ва амалий аҳамияти...	11
1.6. Диссертация таркибининг қисқача тавсифи.....	12
II БОБ. АДАБИЁТЛАР ШАРҲИ.....	14
2.1. Тижорат банкларида бухгалтерия баланси тушунчаси ва уни тузиш асослари.....	14
2.2. Тижорат банкнинг бухгалтерия балансини халқаро стандартларга трансформация қилиш методлари.....	17
III БОБ. МЕТОДОЛОГИЯ.....	28
3.1. Тадқиқот дизайни ва таҳлил учун қўлланиладиган усуллар.....	28
3.2. Маълумотларни тўплаш жараёни.....	33
IV БОБ. ТАҲЛИЛ ВА НАТИЖАЛАР.....	34
4.1. Банкларда активларни молиявий ҳисобот халқаро стандартларига трансформация қилиш масалалари.....	34
4.2. Банкларда мажбуриятларни МҲХС мувофиқ ҳисобга олишга тартиби.....	48
4.3. Тижорат банкларида хусусий капитални МҲХС талабларига мувофиқлаштириш масалалари.....	54
V БОБ. ХУЛОСА ВА ТАКЛИФЛАР.....	60
5.1. Тадқиқотнинг асосий илмий ва амалий янгилиги ҳамда натижалари.....	60
5.2. Тадқиқот натижаларида келтирилган асосий тавсия ва таклифлар.....	62
5.3. Келажакдаги тадқиқотлар учун тавсиялар.....	67
ҲОҶДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ.....	68
ИЛОВАЛАР.....	71

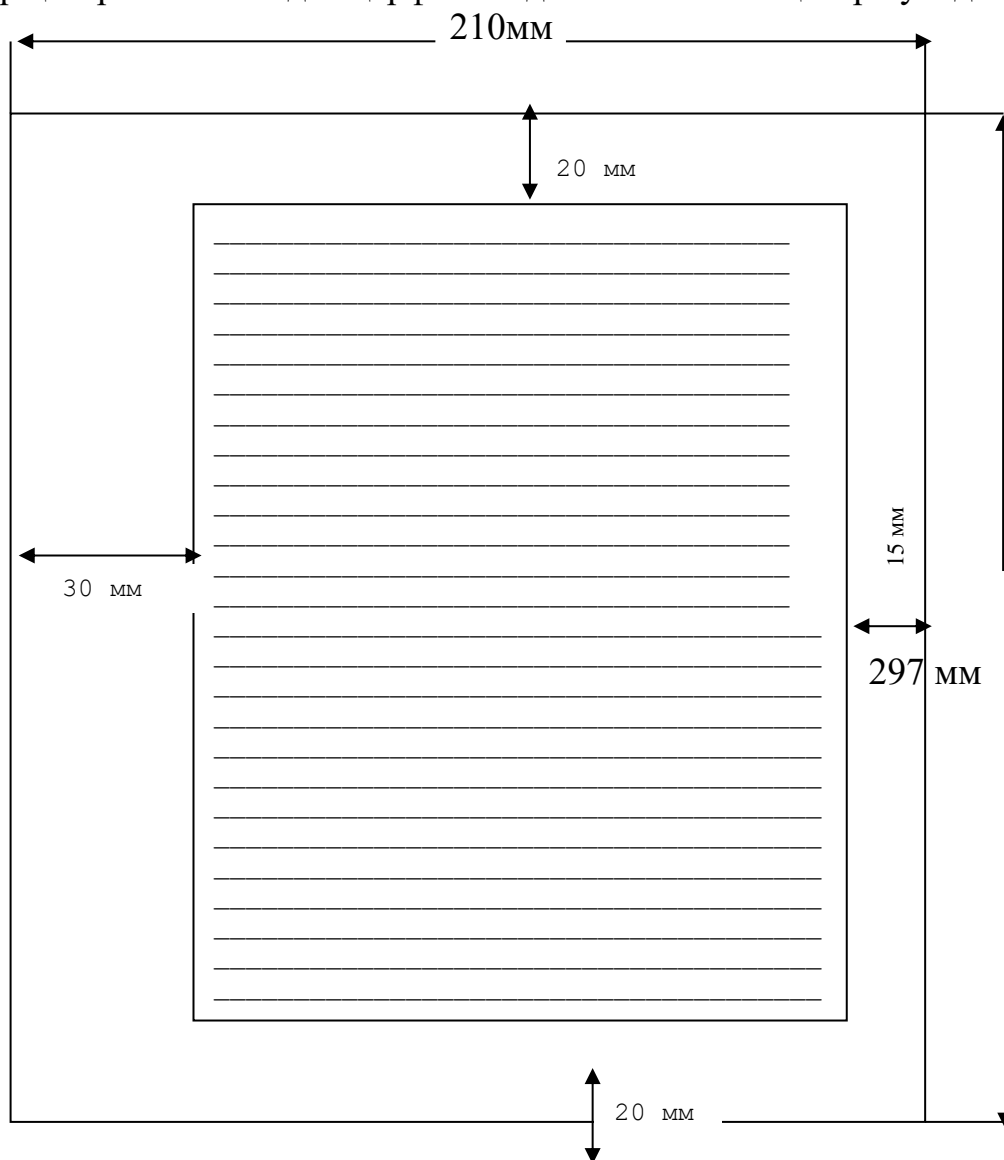
А-4 ўлчамли ёзув қоғозида магистрлик диссертациясини ёзиш

ТАРТИБИ:

Диссертация бетлари қуйидагича ёзилиши лозим:

Чап томондан – 30 мм
 Юқоридан – 20 мм
 Ўнг томондан – 15 мм
 Пастдан – 20 мм

Ҳар бир қаторга 65-70 тадан ҳарф ёзилади. Жами 28-29 қатор бўлади.

Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси

**Якуний Давлат Аттестация Комиссиясига
диссертация ҳимояси бўйича тингловчилар томонидан
тақдим этиладиган ҳужжатлар
РЎЙХАТИ**

(Ҳар бири тасдиқланган ҳолда кафедрага ҳимоядан 10 кун олдин
топширилади)

1. Диссертация	1 нусхада
2. Чоп этилган илмий ишлар рўйхати	1 нусхада
3. Илмий раҳбар хулосаси	1 нусхада
4. Ташқи тақризи	1 нусхада
5. Ҳимоя пайтида сўзлайдиган маърузаси	1 нусхада

АННОТАЦИЯ НАМУНАСИ

АННОТАЦИЯ

Мазкур диссертация ишида тижорат банкларда бухгалтерия балансини халқаро стандартларга трансформация қилиш методикасини ишлаб чиқишга қаратилган тадқиқотлар баёни келтирилган. Унда банкларда активлар, мажбуриятлар ва хусусий капитални молиявий ҳисобот халқаро стандартларга трансформация қилиш методининг аҳамияти, афзаллиги ва амалга ошириш босқичлари, шунингдек банкларда МҲХС тамойилларини қўллаш ва мавжуд муаммоларни бартараф этиш йўллари ҳамда банкларда бухгалтерия ҳисобига оид меъёрий ҳужжатларни МҲХС талабларига мувофиқлаштириш бўйича илмий ва амалий таклиф ҳамда тавсиялар берилган.

Тижорат банкларда бухгалтерия балансини халқаро стандартларга трансформация қилиш методикаси бўйича берилган таклиф ва тавсиялар АТБ "Агробанк"да бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш ва юритиш, молиявий ҳисоботларни тузиш жараёнида қўллаш учун қабул қилинган. (2019 йил 17 июндаги Далолатнома)

Калит сўзлар: *Молиявий ҳисоботнинг халқаро стандартлари, бухгалтерия баланси, трансформация, конверсия, коррективировка ёзувлари, реклассификация, трансформацион жадвал, трансформация босқичлари, молиявий ҳисобот.*

ABSTRACT

This dissertation contains a description of the research aimed at the development of the methodology of transformation of accounting balance to international standards in commercial banks. The importance, advantages and stages of the method of transformation of assets, liabilities and private equity in international standards in banks, as well as ways in which banks apply the principles of the IFRS and eliminate the existing problems, and to harmonize regulatory requirements for accounting in banks with the requirements of the IFRS.

Proposals and recommendations on transformation of accounting balance to international standards in commercial banks were accepted in Agrobank AJSB for organization and conducting financial accounting and application of financial statements.

Key words: *International Financial Reporting Standards, accounting balance, transformation, conversion, correlation notes, reclassification, transformation table, transformation stages, financial reporting.*

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 2 мартдаги “Магистратура тўғрисидаги Низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 36-сон Қарори.
2. «Ўзбекистон Республикаси олий ўқув юртлари битирувчиларининг якуний Давлат Аттестацияси тўғрисида»ги низом – Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1998 йил 31 декабрь 362-сонли буйруғи билан тасдиқланган.
3. «Магистрлик диссертациясини тайёрлашнинг намунавий тартиби». Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2011 йил 487-сонли буйруғи билан тасдиқланган.
4. «Тошкент молия институти магистратурасида Давлат Аттестация Комиссиялари ишларини ташкил қилиш ва магистрлик диссертацияси ҳимоясини ўтказиш тартиби». Тошкент Молия институти – 2001 йил 29 декабрь Илмий Кенгаши 5-сонли Қарори билан тасдиқланган.
5. «Магистрлик диссертациясини ёзиш, расмийлаштириш ва ҳимоя қилишга тайёрлаш бўйича услубий кўрсатмалар» (3 тилда). – Т.: Ўзбекистон Республикаси Банк-молия академияси «Молия» нашриёти, 1999. – 179 б.
6. Дусмуратов Р.Д. Илмий-тадқиқот ишини ташкил этиш: Ўқув қўлланма. – Т.: IQTISOD-MOLIYA, 2019. – 260 б.
7. Вахобов А., Шаякубов Ш. Магистрлик диссертацияси (мавзу танлаш, ёзиш, расмийлаштириш ва ҳимоя қилиш). Услубий қўлланма. – Т., 2003.
8. Йўлдошев. З. Магистрлик диссертацияси тайёрлаш ва ҳимоя қилиш бўйича услубий қўлланма. – Т.: ТМИ, 2001. – 23 б.
9. Алексеев Ю.В., Казачинский В.П., Никитина Н.С. Научно-исследовательские работы (курсовые, дипломные, диссертации): общая методология, методика подготовки и оформления//Учебное пособие. – М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2006. – 120 с.
10. Кузин Ф.А Магистрская диссертация. Методика написания, правила оформления и процедура защиты. Практическое пособие для студентов. – М.: «Ось – 89», 1997, – 304с.
11. Аристер Н.И, Загудов Н.И. Процедура подготовки и защиты диссертаций. – М.: Икор, 1995.

МУНДАРИЖА

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР	3
1.1. Магистрлар тайёрлашга қўйиладиган талаблар.....	4
1.2. Магистрлик диссертацияларига қўйиладиган асосий талаблар.....	4
II. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИ МАВЗУСИНИ	5
ТАНЛАШ ВА УНИ ТАЙЁРЛАШ	5
2.1. Мавзу танлаш ҳамда магистрлик диссертациясининг иш режасини тузиш ва тасдиқлатиш	5
2.2. Магистрлик диссертациясининг таркибий тузилиши ва мазмуни ...	7
III. МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШГА ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР	12
IV. ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ	15
V. ЖАДВАЛЛАР ВА РАСМЛАРНИНГ РАСМИЙЛАШТИРИЛИШ ТАРТИБИ.....	16
VI. ДИССЕРТАЦИЯ ҲИМОЯСИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ	18
VII. ДАСТЛАБКИ ҲИМОЯЛАР	19
VIII. ТИНГЛОВЧИНИНГ ДАВЛАТ АТТЕСТАЦИЯ КОМИССИЯСИ ОЛДИДА СЎЗЛАЙДИГАН МАЪРУЗАСИНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ДИССЕРТАЦИЯНИ ОЧИҚ ҲИМОЯСИНИ ЎТКАЗИШ ТАРТИБИ ...	20
ИЛОВАЛАР	22
АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ	31

**Турсунов А.С, Элмирзаев С.Э, Ризаев Н.К.
Ибрагимов А.Ғ, Турсунов Ж.П.**

**МАГИСТРЛИК ДИССЕРТАЦИЯСИНИНГ
ТУЗИЛИШИ ВА УНИНГ МАЗМУНИГА
ҚЎЙИЛАДИГАН ТАЛАБЛАР, ДАСТЛАБКИ ВА
РАСМИЙ ҲИМОЯНИ ЎТКАЗИШ
ТАРТИБИ**

УСЛУБИЙ ҚЎЛЛАНМА

Мухаррир:
Саҳифаловчи:

Босмахона гувоҳномаси № 10-0635
Босишга рухсат этилди 2023 й. Бичими 60x84_{1/16}
Нашр ҳисоб табағи 2,75 б.т. Адади . Буюртма № 10.